

ISSN 2521-1366 (Online), ISSN 2415-802X (Print)

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра культурології та музеєзнавства

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ

***Альманах
наукового товариства «Афіна»
кафедри культурології та музеєзнавства***

Випуск 19

Засновано у 2003 році

Рівне – 2019

ББК 71.0

А 43

УДК 008:168.522

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ: Альманах наукового товариства «Афіна» кафедри культурології та музеєзнавства. Вип. 19 / За ред. проф. В. Г. Виткалова. Рівне: РДГУ, 2019. 147 с.

Головний редактор:

Виткалов С. В. – доктор культурології, професор кафедри культурології та музеєзнавства РДГУ

Редакційна колегія:

- Волков С.М.** – доктор культурології, професор, заступник директора з наукової роботи Інституту культурології НАМУ
- Виткалов С.В.** – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри культурології та музеєзнавства РДГУ (заступник головного редактора, відповідальний секретар)
- Випих-Гавронська А.** – доктор мистецтвознавства (габілітований), професор, проректор відділу розвитку Академії ім. Я. Длугоша (Польща)
- Петрова І.В.** – доктор культурології, професор, завідувач кафедри культурно-дозвілєвої діяльності КНУКіМ
- Єфіменко А.Г.** – доктор мистецтвознавства, професор Українського Вільного університету (Мюнхен, Німеччина)
- Пелех Ю.В.** – доктор педагогічних наук, професор, проректор із науково-педагогічної та навчально-методичної роботи РДГУ
- Потапчук Т.В.** – доктор педагогічних наук, професор кафедри пісенно-хорової практики та постановки голосу РДГУ
- Круль П.Ф.** – доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри теорії та історії виконавського мистецтва ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника»
- Кушнарєнко Н.М.** – доктор педагогічних наук, професор, проректор із наукової роботи ХДАК
- Постоловський Р.М.** – кандидат історичних наук, професор, ректор РДГУ
- Сабадаш Ю.С.** – доктор культурології, професор кафедри культурології та інформаційної діяльності Маріупольського державного університету
- Стоколос Н.Г.** – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри релігієзнавства і теології Національного університету „Острозька академія”
- Костюк Л.К.** – кандидат історичних наук, доцент кафедри культурології і музеєзнавства РДГУ, керівник СНТ «Афіна»
- Швецова-Водка Г.М.** – доктор історичних наук, професор кафедри документальних комунікацій та бібліотечної справи РДГУ
- Яремко-Супрун Н.О.** – доктор мистецтвознавства, професор кафедри музичного фольклору РДГУ

Рецензент:

Гончарова О.М. – доктор культурології, професор Київського національного університету культури і мистецтв

Науковий редактор і упорядник випуску – **проф. Виткалов В.Г.**

Видання зареєстровано ISSN International Centre (Paris, FRANCE):
ISSN 2521-1366 (Online), ISSN 2415-802X (Print)

Видання індексується Index Copernicus, Google Scholar (Польща), РИНЦ (РФ), «Cosmos» (США) та «Research Gate» (Німеччина)

Редакція не завжди поділяє точку зору автора. За точність наведених цитат, імен, прізвищ, дат відповідальність несуть автори.

Друкується за рішенням вченої ради Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 11 від 29.11.2019 р.)

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації, серія КВ № 15561-4033 Р. Зареєстровано Міністерством юстиції України, наказ № 1489/5 від 18.08.2009 р.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2019

УДК 793.3:378.016

**АДАЖІО ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ВИКОНАВСЬКИХ ЗДІБНОСТЕЙ ХОРЕОГРАФА
У ВИЩІЙ ШКОЛІ**

Волошина Лариса Петрівна – старший викладач кафедри хореографії,
Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне
l.volochina25@gmail.com;

Лобан Тетяна Йосипівна – старший викладач кафедри хореографії,
Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне
yuratanya7@ukr.net

Досліджуючи проблематику набуття професійних вмінь та навичок студента-хореографа, розглядається один із розділів класичного екзерсису – *адажіо*, його значення та місце під час навчання. Виявляються різні форми *адажіо* в уроці класичного танцю та особливості музичного супроводу до кожної з них. Автор характеризує основні принципи розвитку координації, танцювальності, естетики руху, засвоєнню методики виконання програмних рухів *адажіо*. Саме тому цей розділ уроку готує студента до наступного складнішого етапу – стрибків.

Ключові слова: адажіо, класичний танець, програмні рухи, музичне оформлення, вміння, навички, танцювальність.

Постановка проблеми. Оволодіння професійним фахом хореографії в Україні здійснюється у закладах вищої освіти I–IV рівнів акредитації мистецького спрямування, кожен з яких має свої засоби навчання, які використовуються в процесі фахової підготовки та відрізняються своїми традиціями й розмаїттям. Практично кожна профільююча дисципліна сприяє засвоєнню важливих знань, умінь та навичок, притаманних та активно втілюваних у різних жанрах і стилях хореографічного мистецтва. Вони підтримується міцними педагогічними традиціями й спираються на впровадження новітніх методик, яких вимагає сучасне суспільство. Аналізуючи проблематику набуття професійних умінь та навичок автор розглядає один із розділів класичного екзерсису – *адажіо*. У процесі вивчення програмних рухів даного розділу студент набуває необхідних умінь та навичок, зокрема таких, як: оволодіння методикою викладання відповідних програмних рухів, компонуванню навчального матеріалу, вмінню будувати різні види *адажіо* та правильно розміщати його під час занять класичним танцем, виразно підбирати музичне оформлення для кожного виду *адажіо*, що розвиває важливі якості – методичні знання, музичність, танцювальність та естетичність руху.

Огляд останніх досліджень. Розглядаючи роль та місце *адажіо* у класичному танці на сучасному етапі мистецької освіти, бачимо поєднання професійних описів (А. Ваганової, Г. Березової, Н. Базарової, В. Мей, Н. Тарасова, В. Костровічкої, А. Пісарєва, Л. Ярмолевич, С. Головкиної) та поєднання мистецької педагогіки (І. Зязюна, С. Забрєдовського, А. Алексюка, Г. Падалки, О. Рудницької). Аналізуючи праці сучасних фахівців методики викладання класичного танцю, можна зазначити поєднання мистецької педагогіки, музичного оформлення та традиційної методики викладання класичного танцю (Л. Цветкова, Е. Валукіна, Б. Брегвадзе).

Мета статті полягає у розкритті основних моментів комбінування та виконання різних навчальних складових *адажіо* в процесі викладання дисципліни «Теорія та методика викладання класичного танцю», що веде до оволодіння технікою класичного танцю, набуття відповідних навичок, легкості виконання та естетичності руху, розвитку танцювальності.

Згадані вище фахівці класичного танцю наголошують, що педагог, який викладає дану дисципліну, повинен мати глибокі знання з методики викладання класичного танцю, розуміти систему підготовки м'язового апарату, співпрацювати з концертмейстером та підбирати музичний супровід, що веде до розвитку музикальності та танцювальності.

Вклад матеріалу дослідження. «Класичний танець» – універсальна базова навчальна хореографічна дисципліна у навчальних закладах культури і мистецтв. «Класичний танець» викладається у хореографічних колективах незалежно від напряму танцювального мистецтва. Він виховує стриманість, акуратність, манерність, формує тіло виконавця, вчить набувати певні виконавські навички та розвиває професійні здібності хореографа.

Хореографічна освіта постійно розвивається, що потребує від викладачів ЗВО постійного оновлення програм із фахових дисциплін, які повинні підпорядковуватися вимогам системи сучасної вищої школи. Так, дисципліна «Теорія та методика викладання класичного танцю» викладається для різних спеціалізацій та враховує специфіку і манеру виконання кожного напряму хореографічного мистецтва.

На сьогодні хореографії властива вільна, широка манера виконання класичного танцю. Це цілком залежить від апломбу, точної початкової постановки тіла танцюриста, вміння вільно володіти

позами, удосконалення технічних можливостей виконавця [1–3]. Все ці похідні закладені для виконання різних форм *адажіо*.

Насамперед необхідно дати визначення терміну *адажіо*. Це визначення запозичене з музичної термінології (італ. – повільно, спокійно), тобто це повільний музичний темп [7]. Відомо, що у хореографічних дисциплінах – класичному, народно-сценічному, історико-побутовому, модерн-танці та джаз-модерн танцях, переважно використовується французька термінологія, але при становленні балетного мистецтва у Франції деякі терміни були запозичені з Італії, так виникла назва частини екзерсису.

У хореографічному мистецтві *адажіо* має декілька змістових значень.

У балеті *адажіо* – це повільна частина під супровід музики зі спокійним темпом, зокрема *адажіо* небов'язково має визначитися та достовірно відповідати музичній сутності. Даний фрагмент може бути повністю самостійним, чи репрезентувати провідну частину складної музично-хореографічної форми (па-де-де, па-де-труа, гранд па тощо), який виконується одним («Жизель» II акт), двома (*адажіо* з балетів «Жизель» II акт, «Дон-Кіхот» III акт, «Лебедине озеро» II і III акт, «Лускунчик» III акт) чи групою солістів (*адажіо* з балетів «Спляча красуня» I акт, «Лебедине озеро» III акт).

На дуетно-сценічному танці темп музичного супроводу «адажіо» допомагає партнерам виробити відчуття рівновагі, координацію, гармонійне злиття рухів партнерів.

Якщо проаналізувати урок класичного танцю, можна побачити, що кожен рух екзерсису є окремою складовою танцю. Тому *адажіо* займає окреме місце в уроці; воно заключає у собі незліченну кількість комбінаторних поєднань рухів. Серед усіх рухів екзерсису *адажіо* посідає окреме місце своєю закінченою та танцювальною формою [4–6].

В уроці класичного танцю це – вправа у станка чина середині класу, що складається з комбінування різних поз класичного танцю на 90⁰, port de bras, різних поворотів, обертів у спокійному темпі. Тому дана вправа виробляє апломб, виразність та відчуття поз, музичність, уміння співзвучно та плавно переходити від руху до руху.

Розглядаючи ґрунтовні праці теоретиків з викладання класичного танцю, можна виділити різні форми *адажіо*, зокрема навчальне, тренажне, розгорнута його форма (велике *адажіо*), танцювальне *адажіо*. Кожна з цих форм має чітку методичну побудову, завдання та музичне оформлення [4].

Проаналізуємо різні види *адажіо*.

Мета та завдання навчальної форми *адажіо* полягає у вивченні базових рухів та великих поз класичного танцю, вивчається на перших етапах (I курс, III семестр за програмою вищої школи) опанування класичного танцю, завжди виконується з двох ніг та дотримується принципу en dehors и en dedans при виконанні програмних рухів. На початковому етапі вивчення класичного танцю існує загальноприйнята форма *адажіо temps lie*. У класичному танці temps lie існує як самостійна форма та має особливе значення у розвитку координації рухів рук, ніг, голови та корпусу, виконується під плавний музичний супровід та його елементи часто входять до будови інших форм *адажіо*. Temps lie вивчається впродовж усього терміну навчання та має постійні програмні ускладнення (перегини корпусу, виконання на 90⁰, підйом на пів пальці, tours по V позиції, повільних поворотів тощо). Так описуючи навчальне *адажіо*, за наповненням воно складається з двох, іноді трьох програмних рухів та має дві частини, де друга частина повторюється в зворотному напрямку [4; 6].

Тренажне *адажіо* дотримується усіх правил побудови навчального *адажіо*. Його мета спрямована на закріплення методичного матеріалу, вмінь та навичок виконавця. Цей вид *адажіо* залучає раніше вивчені та відпрацьовані рухи. Музичний супровід залежить від побудови самої комбінації [8].

Велике *адажіо* вводиться в урок класичного танцю на старших курсах (III-IV курси). Досвід попередніх років дозволяє студентам не лише схематично виконувати запропоновану комбінацію рухів, а й втілити та відобразити повноту естетичної форми в поєднанні з музичним супроводом [6]. Велике *адажіо* має художню завершеність, спрямоване на розвиток музикальності танцювальності та виразності руху. Музичний супровід може змінюватися в залежності від рухів (tours, renverse, fouettes, різних стрибків). На старших курсах велике *адажіо* може бути окремою частиною уроку і виконуватися не менш ніж 32 такти [6; 8].

Так, велике *адажіо* поступово переходить до форми танцювального. При складанні танцювального *адажіо* слід враховувати музичний матеріал, а рухи накладати на музичну композицію.

Робота над танцювальною формою *адажіо* дотримується основних засад драматургічної побудови твору. Як відомо, це – експозиція, зав'язка дії, розвиток дії, кульмінація та розв'язка (вона може співпадати з фіналом) та фінал. Сама назва «танцювальне *адажіо*» пояснює певні завдання на уроці класичного танцю. Виконання студентами даного навчального завдання підводить до сценічного виконання програмних рухів, поз.

Як бачимо, одним із головних принципів при викладанні методики класичного танцю, зокрема вивчення *адажіо*, постає принцип «від простого до складного», що в подальшому всі набути навички активно застосовуються у великих стрибках та обертаннях. Так, *адажіо* є фундаментальним елементом класичного екзерсису, якій у повній мірі виробляє силу ніг, висоту танцювального кроку, впевнений апломб та витривалість, поступово формує естетичний смак студента, виконує функцію збереження класичних традицій. Але на перших етапах занять класичним танцем викладач повинен правильно підходити до розвитку танцювального кроку; на початковому етапі слід застосовувати додаткові елементи гімнастики, окремі вправи для збільшення танцювального кроку. Також не потрібно ставити перед виконавцями мету найвищого підняття ноги, головна мета – методично правильно виконати заданий рух, враховуючи фізіологічні можливості, тому потрібен індивідуальний педагогічний підхід до кожного студента [1; 6].

Розглянувши види *адажіо*, бачимо, що на першому курсі форми *адажіо* ще не має. Студенти лише вивчають основні пози класичного танцю: носком в підлогу та рухи *battement releve lent*, *battement developpe*. А починаючи з другого року навчання, після вивчення поз класичного танцю: на 90° та опанування нескладних прийомів поєднання рухів, викладач дає просте *адажіо*, яке виконується після виконання екзерсису на середині зали. Далі, з вивченням навчального матеріалу, підвищується складність поєднання рухів, збільшується об'єм та тривалість виконання комбінації *адажіо*, додаються різні форми *port de bras*, повороти, обертання. Таким чином поступово формується навчальна форма «великого *адажіо*» [6].

На старших курсах поняття *адажіо* набуває умовний характер. Рухи можуть виконуватися не лише у помірному темпі. Таке не стандартне виконання *адажіо* готує виконавця до наступного розділу уроку *алегро* [5].

Як уже визначалося, головним еталоном правил класичного танцю при виконанні *адажіо* є дотримання методики викладання та виконання класичного танцю – це постановка корпусу, дотримання виворітності та натягнутості ніг, чітких позицій рук, ніг та голови. Тому при роз'ясненні програмних рухів викладачу потрібно докладно дотримуватися всіх подробиць форми руху, пояснити роботу м'язів тіла виконавця під час його виконання. Окрім пояснення, важливу роль відіграє професійний показ. Коли студент бачить доладний професійний показ руху, зрозуміє з пояснень педагога, як його виконати, то він засвоїть та передасть форму руху свідомо і правильно, не втрачаючи при цьому індивідуального творчого підходу [1].

Знайомлячи студентів зі стилем, манерою виконання класичного танцю, зокрема *адажіо*, педагогу слід переосмислити «псевдо традиції», що до нас дійшли. Переосмислення веде до виховання естетичного смаку студента як музикою, так і самим рухом. Викладач, насамперед, повинен відкинути беззмістовне прикрашання форми, а втілити справжню виразність і глибоке нюансування, покласти в основу виконання характерні риси сьогоденної хореографії. Звичайно, викладач, перш за все, повинен зрозуміти манеру і стиль сучасного класичного танцю. Для цього йому необхідні відчуття сучасності, знання різних видів мистецтва таких, як скульптура, живопис, музика тощо [1; 5].

Танцювальність та виконавська майстерність студента-хореографа розвивається на уроці паралельно з опануванням танцювальної техніки. Тим часом, деякі педагоги вважають, що художня майстерність набувається під час репетиційного заняття, а на уроці вивчається лише техніка руху і точність форми. Проте, ні бездоганна техніка рухів, ні їх викінчена форма, якщо вони позбавлені танцювально-пластичного виразу, не створять повноти враження від танцю, його естетичного розуміння. Працювати над пластикою руху, тобто танцювальною виразністю, окремо від техніки руху, неможливо. Але на першому етапі, під час вивчення того чи іншого руху, увагу студентів слід спрямовувати на його технічну передачу. Пластику та музичне втілення цього руху учням ще важко зрозуміти. Пройде певний час і кожен технічний засвоєний рух дістане відповідну пластично-музичну форму – тобто танцювальність [1; 5].

Наступний етап навчання – це удосконалення танцювальної майстерності на репетиціях чи під час самостійної роботи. На цьому етапі займатися розвитком танцювальності тільки на уроках – це примусово нав'язувати учням певні положення, жести, пози, манери, прищеплювати їм штампи і позбавляти їх творчої індивідуальності.

Дослідивши наш об'єкт, бачимо, що в *адажіо* використовується чимала кількість рухів *переходів* та їх поєднань. У побудові комбінації *адажіо* велике значення має музичне оформлення. Переважно в уроці переважає класичний музичний матеріал, що допомагає передати студентам емоційну та образну складову *адажіо* [8].

Усе це являє певну складність у музичному оформленні цієї частини екзерсису. Так, маленьке *адажіо* будується на музичну фразу від чотирьох до дванадцяти тактів 4/4. Велике *адажіо* має

супровід від дванадцяти до шістнадцяти тактів 4/4. При цьому для комбінаторики адажіо потрібен чіткий метр, ритм, темп та дотриманості квадратності.

Так, музичний супровід повинен підкреслювати сильні рухи (*tours* у великих позах, *grand fouette*, *renverse*, *tours sur le sou-de-pied* і ряд інших рухів, які в адажіо потрібно акцентувати), вони починаються на сильні долі такту (першу або третю такту на 4/4). Якщо певні рухи припадають на інші долі, порушується єдність музично-хореографічної будови. На слабкі долі мають припадати допоміжні та зв'язуючі па [5; 8].

Працюючи на уроці класичного танцю над різними формами адажіо, необхідно пам'ятати про грамотне розподілення фізичного навантаження. Розвиток танцювальності не повинен заважати засвоєнню методики програмних рухів та розвитку координації. Комбінація рухів має будуватися за логікою музично-хореографічного розвитку, а рухи komponуються таким чином, щоб завершення одного руху було початком наступного. Саме адажіо готує студента до наступного розділу уроку – *стрибків*.

Висновки. Досліджуючи проблематику набуття професійних умінь та навичок, розглянуто один із розділів класичного екзерсису – адажіо, а саме такі його аспекти:

- оволодіння методикою викладання відповідних програмних рухів;
- komponування навчального матеріалу;
- вміння побудувати різні види адажіо та правильно розмістити його під час заняття класичним танцем;
- виразно підібрати музичне оформлення кожного адажіо, що розвиває у студентів важливу якість – музичність, танцювальність та естетичність руху.

Список використаної літератури

1. Березова Г. О. Класичний танець у дитячих хореографічних колективах. 2-ге вид. Київ : Муз. Україна, 1990. 256 с.
2. Блок Л. Д. Классический танец. История и современность. Москва : Искусство, 1987. 558 с.
3. Валукин М. Е. Эволюция движений в мужском классическом танце: Уч. пос. Москва : Росс. акад. театрального искусства. ГИТТИС, 2007. 248 с.
4. Костровицкая В. С., Писарев А. А. Школа классического танца. Изд. 2-е, доп. Ленинград: Искусство, 1976. 272 с.
5. Тарасов Н. И. Классический танец. Школа мужского исполнительства. СПб. : Изд-во «Лань», 2005. 496 с.
6. Цветкова Л. Ю. Методика викладання класичного танцю. Київ : Мистецтво, 2007. 327 с.
7. Юцевич Ю. Е. Словарь музыкальных терминов Київ: Муз. Україна, 1988. 263 с.
8. Ярмолович Л. Принципы музыкального оформления урока классического танца. Ленинград : Музыка, 1968. 144 с.

Referenses

1. Berezova H. O. Kласychnyi tanets u dytiachykh khoreohrafichnykh kolektyvakh. 2-he vyd. Kyiv: Muz. Ukraina, 1990. 256 s.
2. Blok L. D. Klassycheskyi tanets. Ystoryia y sovremennost. Moskva : Yskusstvo, 1987. 558 s.
3. Valukyn M. E. Эволюция движений в мужском классическом танце: Уч. пос. Москва : Росс. акад. театрального искусства. ГИТТИС, 2007. 248 с.
4. Kostrovyt'skaia V. S., Pysarev A. A. Shkola klassycheskoho tantsa. Yzd. 2-e, dop. L., Yskusstvo, 1976. 272 s.
5. Tarasov N. Y. Klassycheskyi tanets. Shkola muzhskoho yspolnytelstva. SPb. : Yzd-vo «Lan», 2005. 496 s.
6. Tsvietkova L. Yu. Metodyka vykladannia klasychnoho tantsiu. Kyiv : Mystetstvo, 2007. 327s.
7. Iutsevych Yu. E. Slovar muzykalnykh termynov Kyiv: Muzychna Ukraina, 1988. 263 s.
8. Iarmolovych L. Pryntsyipy muzykalnoho oformleniya uroka klassycheskoho tantsa. Lenynhrad: Yzdatelstvo «Muzyka», 1968. 144 s.

АДАЖИО КАК СПОСОБ ФОРМИРОВАНИЯ ИСПОЛНИТЕЛЬСКИХ СПОСОБНОСТЕЙ ХОРЕОГРАФА В ВЫСШЕЙ ШКОЛЕ

Волошина Лариса Петровна – старший преподаватель кафедры хореографии, Ривненский государственный гуманитарный университет, г. Ривне;
Лобан Тетяна Йосипівна – старший преподаватель кафедры хореографии, Ривненский государственный гуманитарный университет, г. Ривне

Рассматривая проблему приобретения профессиональных умений и навыков студента-хореографа, анализируется один из разделов урока классического танца – адажіо, его значение и место в учебном процессе. В статье рассматриваются различные формы адажіо в уроке классического танца и особенности музыкального оформления каждой из них. Автор характеризует основные принципы развития координации, танцевальности,

естетики движения, овладения методикой исполнения программных движений *адажио*. Поэтому эта часть урока классического танца готовит студента к следующему более сложному разделу урока классического танца – прыжкам.

Ключевые слова: адажіо, класический танец, программные движения, музыкальное оформление, умения, навыки, танцевальность.

ADAGIO AS A MEANS OF CHOREOGRAPHER' EXECUTIVE ABILITIES FORMING IN HIGHER SCHOOL

Voloshyna Larysa – Senior Lecturer in Choreography,
Rivne State University of the Humanities, Rivne;

Loban Tetiana – Senior Lecturer Department of Choreography,
Rivne State Humanities University, Rivne

Exploring the problems of professional skills acquisition of a student-choreographer, one of the sections of classical exercise has been considered, that is adagio, its meaning and place during training. The article deals with the different forms of adagio in classical dance lessons and the peculiarities of musical accompaniment to each of them. The author has analyzed the basic principles of development of coordination, dance, aesthetics of movement, mastering the method of performing curriculum movements of adagio. Therefore this section of the lesson prepares the student for the next more difficult step that is the jump.

Key words: adagio, classical dance, curriculum movements, musical design, skills, dance ability.

UDC 793.3:378.016

ADAGIO AS A MEANS OF CHOREOGRAPHER' EXECUTIVE ABILITIES FORMING IN HIGHER SCHOOL

Voloshyna Larysa – Senior Lecturer in Choreography,
Rivne State University of the Humanities, Rivne;

Loban Tetiana – Senior Lecturer Department of Choreography,
Rivne State Humanities University, Rivne

Problem statement. Mastering the professional choreography speciality in Ukraine is carried out at higher educational establishments of the I-IV levels of accreditation in artistic direction. Actually every discipline promotes the acquisition of significant knowledge, skills and competences. While analyzing this issue, the author has considered one of the sections of classical exercise – adagio. In the process of studying the curriculum movements of this section, a student acquires a number of necessary skills, masters the methodology of teaching of appropriate programmatic movements, learns to compose training material skillfully and to build different types of adagio, to place it during classical dance correctly, to pick up the musical design of each adagio clearly; thus it develops students' significant abilities – methodical knowledge, musicality, dance ability and aesthetics of movement.

The purpose of the article is to reveal the main moments of combining and performing of different adagio training combinations in the course of discipline «Theory and Methods of Classical Dance Teaching», which leads to mastering the technique of classical dance, acquisition of appropriate skills, ease of dance performance and aesthetics of movement, dance ability development.

The material research. «Classical Dance» is a universal basic educational choreographic discipline in professional higher education institutions of culture and arts in choreography speciality. Choreographic education is developing constantly, that requires from higher education institutions to update programs in professional disciplines which should meet the requirements of the modern higher education system consequently. So the discipline «Theory and Methods of Classical Dance Teaching» is taught for different specializations and takes into account the specificity and manner of performing each direction of choreographic art.

Nowadays choreography is characterized by a free, broad manner of classical dance performing. It entirely depends on the aplomb, the exact initial setting of the dancer's body, the ability to perform the poses freely, the improvement of the technical capabilities of a performer. All these approaches are at the core of various forms of adagio performing.

While analyzing the lesson of classical dance one can see that each movement of the exercise is a separate component of dance. Therefore, adagio has a special place during a lesson, it involves innumerable combinatorial combinations of movements. Among all the movements of exercise adagio has a special place due to its finished and dance form.

Conclusions. Having studied the issue of acquiring professional skills, the author considered one of the sections of classical exercise – adagio. The following aspects were dealt with:

- to acquire the methodology of teaching of relevant curriculum movements;
- to perform training material skillfully;
- to be able to design different types of adagio and place them during classical dance classes correctly;
- to choose the musical design of each adagio clearly, that develops an important quality for students – musicianship, dance ability and aesthetics.

Key words: adagio, classical dance, curriculum movements, musical design, skills, dance ability.

Надійшла до редакції 3.11.2019 р.

ЗМІСТ

<i>Постоловський Р. М.</i> Вітальне слово	3
<i>Виткалов С. В., Виткалов В. Г.</i> Організаційно-культурні процеси в Україні в умовах зміни усталених стереотипів	4
Розділ I. ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНА РЕТРОСПЕКТИВА ЛЮДСЬКОЇ ТВОРЧОСТІ	
<i>Романенко О.</i> The democratic transformation as a value in the postcommunist countries	8
Розділ II. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ КУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	
<i>Киндратюк Б. Д.</i> Теоретико-методическое обеспечение преподавания музыкальной педагогики: междисциплинарный аспект	14
<i>Дещинська Д.</i> Гра як основа дитячого дозвілля	18
Розділ III. ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ВИЩОЇ ШКОЛИ	
<i>Бондарчук Я. В.</i> Зооморфні образи бінарної та триярусної структури всесвіту в мистецтві палеоліту	25
<i>Шевцова І. М.</i> Соціальна сутність етнічного хореографічного мистецтва Закарпаття	33
<i>Німилович О. М.</i> Опера-казка «Лісова школа» (Лібрето Т. Савчинської-Латик) у творчості видатної композиторки сучасності Богдани Фільц	38
<i>Візула В. І.</i> Закарпатська народна пісня в творчості М. Попенка	43
<i>Кузьменко Т. Г.</i> Культурна глобалізація та її вплив на сучасне Українське мистецтво	48
<i>Пашинська В. А., Казначеева Л. М.</i> До питання діяльності дитячих вокальних фольклорних ансамблів м. Рівне	54
<i>Полюга В. В., Олач Ю. І.</i> Музичні колективи Самбірщини в соціокультурному просторі сьогодення	59
<i>Щербій С.</i> Елеонора Виноградова – диригент, педагог, засновник першого професійного хору хлопчиків України	64
<i>Мазур Н. А.</i> До питання про новаторство у концертних баянних транскрипціях Івана Яшкевича	69
<i>Ковальчук М. О.</i> Мистецтво майбутнього в контексті науково-технічного прогресу (за творчістю Юрія Мусатова)	74
<i>Каташинська А. С.</i> Касян Євченко – майстер із вдосконалення та популяризації українських народних інструментів	78
<i>Славуца І. Й.</i> Культурно-мистецький потенціал Збаражчини у питаннях підвищення духовності місцевого населення	84

<i>Крупіч К. В.</i> Культурно-дозвілєва діяльність Костопільського районного будинку культури	89
<i>Войтович О. О., Гісовський В. Б.</i> Естетична оцінка акустичних властивостей концертної зали на базі парадигми нейронних мереж	94
<i>Єфимець Л., Костюк Л. К.</i> Проблеми і перспективи розвитку культурного туризму на Рівненщині	100
<i>Виткалов В. Г., Вежичанин М. С.</i> Сучасні форми організації молодіжного дозвілля на регіональному рівні : досвід Рокитнівщини	105

Розділ IV. КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКА ПАРАДИГМА УКРАЇНИ В РОЗМАЇТТІ ВИЯВІВ

<i>Яцула Т. В.</i> Підготовка майбутніх учителів до організації дозвілля школярів	111
<i>Самохвалова А. І., .Онищенко Н. Г.</i> Актуальність екологічної освіти у вищих навчальних закладах	115
<i>Сторонська Н. З.</i> Дрогобицька музично-педагогічна школа в контексті академічного сьогодення	119
<i>Лобан Т. Й., Волошина Л. П.</i> Методичні аспекти уроку з дисципліни «Теорія та методика викладання джаз-модерн танцю»	126
<i>Волошина Л. П., Лобан Т. Й.</i> Адажіо як засіб формування виконавських здібностей хореографа у вищій школі	132
<i>Легка І. П., Гордєєва О. Ю.</i> Хореографічний колектив як соціокультурний чинник формування та розвитку творчих здібностей особистості	137

CONTENTS

<i>Postolovskiy R.</i> Congratulatory word	3
<i>Vytkalov S.V., Vytkalov V.G.</i> Organizational and cultural processes in Ukraine in the conditions of change of established stereotypes	4

Part I. HISTORICAL AND CULTURAL RETROSPECTIVE OF HUMAN CREATIVITY

<i>Романенко О.</i> Демократична трансформація як цінність у посткомуністичних країнах	8
--	---

Part II. THEORETICAL AND METHODOLOGICAL ASPECT OF CULTURAL ACTIVITY

<i>Kindratiuk B.</i> Theoretical and methodological support of teaching music pedagogy: interdisciplinary aspect	14
<i>Deschynska D.</i> The game as the basis of children`s leisure s	18

Part III. PEDAGOGICAL PROBLEMS OF MODERN HIGH SCHOOL

<i>Bondarchuk Y.</i> Zoomorphic images of the binary and three-tier structure of the universe in paleolithic art	25
<i>Shevtsova I.</i> The social essence of the ethnic choreographic art of Transcarpatian region	33
<i>Nimylovych O.</i> Fairy tale opera entitled the Sylvan school with A libretto by Teodora Savchynska- viewed Latyk in the context of the creative heritage of Bohdana Filts, a prominent composer of our days	38
<i>Vigula V.</i> Transcarpathian folk song in the work of Nikolai Popenko	43
<i>Kusmenko T.</i> Cultural globalization and its influence on modern Ukrainian art	48
<i>Pashynska V., Kaznacheieva L.</i> To question of the activities of children's vocal folklore ansambles of Rivne	54
<i>Poliuha V., Olach Y.</i> Music collectives of Sambir region in the socio-cultural space of the present	59
<i>Shcherbii S.</i> Eleonora Vynogradova – conductor, teacher, founder of the first professional choir of boys of Ukraine	64
<i>Mazur N.</i> To the question of innovation in concert Accordion transcriptions of Ivan Yashkevych	69
<i>Kovalchuk M.</i> The art of the future in the context of scientific and technical progress (by the works of Yuri Musatov)	74
<i>Katashynska A.</i> Kassian Yevchenko is a master of improving and popularizing Ukrainian folk instruments	78
<i>Slavuta I.</i> Cultural and art cultural potential in questions on increasing the Spiriuality of local population	84

<i>Krupich K.</i> Cultural-leisure activity Kostopilskogo district house of culture	89
<i>Voitovykh A., Gisoivskiy V.</i> Aesthetic evaluation of the acoustic properties of a concert hall based on the neural network paradigm	94
<i>Yefymets L., Kostiuk L.</i> Problems and prospects of cultural tourism development of the Rivnensshyna ...	100
<i>Vytkalov V., Vezhychanyh M.</i> Modern forms of organization of youth leisure at regional level: the experience of Rokytno region	105

***Part IV. CULTURAL AND ARTISTIC PARADIGM OF UKRAINE
IN THE DIVERSITY OF MANIFESTATIONS***

<i>Yatsula T.</i> Training of future teachers for organization of students' Leisure	111
<i>Samokhvalova A., Onishchenko N.</i> Actuality of environmental education in higher education institutions	115
<i>Storonska N.</i> Drohobych the music and pedagogical school in the context of academic today	119
<i>Loban T., Voloshyna L.</i> Methodical aspects of «theory and methodology of teaching jazz-modern dance» course	126
<i>Voloshyna L., Loban T.</i> Adagio as a means of choreographer' executive abilities forming in higher school	132
<i>Lehcka I., Hordieieva O.</i> Ochoreographic collective as a socio-cultural factor for formation and development of individual creative abilities	137

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ

АЛЬМАНАХ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА «АФІНА» КАФЕДРИ КУЛЬТУРОЛОГІЇ ТА
МУЗЕЄЗНАВСТВА РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

ВИПУСК 18

Наукове редагування і коректура – *проф. Виткалов В.Г.*
Упорядкування, верстка та макет – *проф. Виткалов С.В.*
Відповідальний за випуск – *Виткалов В.Г.*

Підписано до друку 24.11.2019. Замовлення № 231/1.
Формат 60x84 1/16. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Умовн. друк. арк. 16.08. Наклад 100 прим.

Адреса редакції: м. Рівне, вул. С. Бандери, 12.
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра культурології та музеєзнавства. Тел. 0(362) 63-42-62

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ: Альманах наукового товариства «Афіна»
кафедри культурології та музеєзнавства. Вип. 19 / За ред. проф. В. Г. Виткалова. Рівне: РДГУ, 2019.
147 с.

*Свідотство про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації, серія КВ № 15561-4033 Р.
Зареєстрованого Міністерством юстиції України, наказ № 1489/5 від 18.08.2009 р.*

ISBN 978-966-8424-77-9

ББК 71.0
УДК 08:168.522

*Віддруковано у відділі
інформаційного та мережевого забезпечення
Рівненського державного гуманітарного університету
33028, м. Рівне, вул. С. Бандери, 12*